

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Fővárosi Ítéltábla dr. Birkás Ferenc ügyvéd által képviselt felperes neve (felperes címe) felperesnek - ... alperes jogutódjaként a dr. Szentestóth Ügyvédi Iroda (ügyintéző: dr. Szentestóth Györgyi ügyvéd) által képviselt I. rendű alperes neve (I. rendű alperes címe) I. rendű és II. rendű alperes neve (u.o.) II. rendű alperesek ellen személyhez fűződő jogsértés megállapítása iránt indított perében a Fővárosi Bíróság 2009. szeptember 23. napján kelt 26.P.23.227/2007/14. számú ítélete ellen az alperes részéről 15. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés, valamint felperes részéről 2.Pf.21.933/2009/3. szám alatt előterjesztett csatlakozó fellebbezés folytán meghozta a következő

ítéletet:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben, a következők szerint változtatja meg:

Megállapítja, hogy az alperesi jogelőd a „...de neked csak ...!” című, ... színművésről szóló könyvében azon hamis látszat keltésével, hogy a felperes nem tette lehetővé az „utolsó kenet” szentségének ... részére történő kiszolgáltatását, megsértette a felperes jóhírnevét, míg a felperes és ... házasságára vonatkozó közléssel a felperes magántitokhoz fűződő személyiségi jogát sértette meg.

Az elsőfokú bíróság ítéletének jogsértést megállapító rendelkezéseit akként pontosítja, hogy a felperes jóhírnevét az alperesi jogelőd sértette meg.

Az elégtétel adására az I-II. rendű alpereseket kötelezi; a közlemény szövegét a következők szerint módosítja: „.... mint a „...de neked csak ...!” című, ... színművésről szóló könyv szerzője a könyv egyes kitételeivel megsértette ... özvegyének, felperes nevének a jóhírnevét és a magántitokhoz fűződő személyiségi jogát. ... jogutódaiként ezúton adunk elégtételt felperes nevének a jogsértés miatt.”

A 10.500 (Tízezeröttszáz) forint összegű kereseti illeték megfizetésére - együttesen - az I-II. rendű alpereseket kötelezi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi együttesen az I-II. rendű alpereseket, hogy - 15 napon belül - fizessenek meg a felperesnek 10.000 (Tízezer) forint plusz áfa összegű fellebbezési eljárási költséget, míg a 36.000 (Harminchatezer) forint fellebbezési és csatlakozó fellebbezési illetékből a felperes 8.000 (Nyolcezer) forintot, az I-II. rendű alperesek

együttesen 28.000 (Huszonnyolcezer) forintot kötelesek - felhívásra - az állam javára megfizetni.

Ez ellen az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

Indokolás

A felperes ... színművész házastársa volt, a házaspár a művész életének utolsó 7 évében az alperesi jogelőd tulajdonát képező ingatlan szomszédságában lévő tanyán élt.

Az alperesi jogelőd „...de neked csak ...!” címmel könyvet jelentett meg, - melyben beszélgetéseikre utalással - a művész utolsó éveiről írt.

A felperes a könyv egészének hangvételét, bizonyos részeit pedig tételesen sérelmezte, ezért keresetet terjesztett elő az alperesi jogelőddel szemben jóhírnév és a levéltitok megsértése miatt. Utóbbi kérelmét ..., ... testvérének hozzá írott levele engedélye nélküli közzétételére alapította. Előadta: a könyv 13. oldalán írottakból megállapítható az író motivációja, ezen az oldalon a szerző a ... halála után megjelent, a felperes által írott könyvből származó, az alperesi jogelőd által visszataszítónak minősített cikkekre utalt.

A felperes kifogásolta a művész temetési szertartásáról írottakat, érvelése szerint valótlanul állította az alperesi jogelőd, hogy ... nem részesült az utolsó kenet szentségében és hogy olyan, a felperes által terjesztett eretnek hit rítusa szerint temették el, mellyel a néhai soha nem azonosult. A valóság ezzel szemben az, hogy a temetés a katolikus egyház által elfogadott tridenti rítus szerint zajlott, és az utolsó kenetet a művész egy piarista szerzetestől megkapta.

Sérelmezte a felperes által orvosi javaslatra bevezetett diétával, a színész öltözködési szokásaival - azon keresztül a felperessel - kapcsolatos részeket, melyben az író a diétás ételt visszataszítónak, míg a művész öltözködési szokásait a személyes gondoskodást nélkülözőnek tüntette fel. Előadta: a néhainak egészségi állapota miatt szigorú diétát kellett tartania, otthoni öltözeteiben pedig a kényelmes ruhadarabokat kedvelte, azonban mindezt hamis színben tünteti fel az a következtetés, amely a személyes gondoskodás hiányát rója fel a felperesnek.

Valótlan tartalmú a ...-házban tett látogatást leíró közlés, amely szerint a felperes az éppen oda érkező alperesi jogelődre uszította a kutyákat.

Ugyancsak valótlan állítás az, hogy a helybéli mesterembert a felperes lopással vádolta, és hamis az a látszat is, hogy a felperes elzárta a művészt a nyilvános szerepléstől, ezért csak az alperesi ingatlanban készülhetett vele riport. Sérelmezte ezzel kapcsolatban az ismételten, valótlanul eretneknek minősített vallás gyakorlásra utalást.

A felperes és a néhai házaséletére vonatkozó, ...nek tulajdonított közlés, amely szerint 30 éve nem élnek házaséletet, mert a felperes férje közeledésére háyni kezd, valótlan és a felperest sértő közlés.

A könyv 134. oldalán írottak azon hamis látszat keltésével sértik a felperest, hogy az orvosokkal összefogva alkoholistának nyilvánította a férjét. E vonatkozásban praedelíriumot és tremort rögzítő orvosi láttelepet csatolt és előadta, hogy az alperesi jogelőd a felperes kifejezett kérése ellenére kínálta a férjét alkohollal. Sérelmezte, hogy ... testvérének hozzá írott levelét hozzájárulása nélkül, a levéltitkot sértő módon tette közzé az író.

Kérte a jogsértés megállapítását, és az általa megfogalmazott közlemény saját költségén történő közzétételével való elégtételadását.

Az alperesi jogelőd a kereset elutasítását kérte. Arra hivatkozott, könyve a művésznak állít emléket, a felperes tévesen véli úgy, hogy az róla szól. Könyvét a ...cel folytatott beszélgetések és a művész környezetében folytatott tájékozódása alapján írta, az abban foglaltak a művész utolsó éveinek szubjektív ábrázolását adják az író nézete, értékelése szerint, ekként azok a személyiségi jogot nem sérthetik. Utalt arra: ... gondolata volt, hogy az általa panasztolt személyes körülményei nyilvánosságra kerüljenek, úgy hitte, tisztelői nem hagynák őt ilyen helyzetben. Ilyen céllal beszélgettek még a művész életében egy könyv megírásáról.

Tételesen, a felperes által sérelmezett kijelentések sorrendjét követve a „...” magazin 2005. január 27-ei számában megjelent, a felperes által írott könyvből idézetekkel kapcsolatban előadta: a könyvrészletet a művész kegyeleti jogát sértőnek találta és ezért kritikával illette. A temetéssel kapcsolatban a ...i plébános nyilatkozatára utalt, amely szerint a plébános az utolsó kenetet nem adta fel, a szertartás pedig a tridenti rítus szerint zajlott, mellyel kapcsolatban a néhai maga mondta el, hogy a felperes által követett vallási irányzat a pápaságot és a magyar papságot is elutasítja, azzal a művész sosem azonosult. Ilyen körülmények között nem valótlan az a közlés, hogy ez az eszmerendszer a katolikus vallásnak nem felel meg.

A diétás kosztot a néhai nehezen fogadta el, kifejezetten nehezményezte. Az öltözkékét illetően pedig a könyv a tényeket rögzítette és az alperes saját tapasztalását. Ugyancsak valós eseményeket írtak le a helybéli mesterember megvádolásával, illetve a művész nyilvánosságtól való elzárásával kapcsolatos részek. Előadta, birtokában van egy filmfelvétel, amely az ő tanyáján készült és ...cel készített interjút tartalmaz. Ami a ... házban tett látogatását és a ház kutyáinak uszítását illeti, az megtörtént eset volt, míg azt, hogy feszült helyzetekben hányingerrel küzd, a felperes könyvében maga írta le, a házaséletével kapcsolatos közlés pedig a művész saját beszámolójából ered. A felperes ehelyütt kiragadott részletet sérelmez, ugyanis ez a közlés egységet képez a művész kedvelt

szófordulatával, amely a közlésnek egy kifejezetten meleg, szerető színezetet adott. A művész alkoholizmusával kapcsolatban ugyancsak a néhai személyes előadására hagyatkozott. Tagadta, hogy ezzel kapcsolatban a felperes és közte olyan párbeszéd zajlott, amit a felperes állított. A művész testvére pedig kifejezetten annak közzétételét kérve adta át az alperesi jogelődnek a felpereshez írott levelét.

Az elsőfokú bíróság a keresetet részben találta megalapozottnak és megállapította a jóhírnév sértést azon hamis látszatkeltés tekintetében, hogy a felperes ...et nem a hite szerinti római katolikus szertartás szerint temettette el és ezzel kegyeletsértést követett el.

Ugyancsak hamis látszat, hogy a felperes ...ról élete utolsó 15 évében nem gondoskodott, és hogy közreműködött a művész alkoholistává minősítésében. Kötelezte az alperesi jogelődöt, hogy elégtétel adásaként saját költségén közleményt jelentessen meg a „...” című napilap következő számában, míg az ezt meghaladó keresetet elutasította. Mind a felperest, mind az alperest kötelezte 10.500 forint le nem rótt kereseti illetéknek felhívásra, az állam javára történő megfizetésére, azzal, hogy ezt meghaladó költségeiket a felek maguk viselik.

Az elsőfokú bíróság ítélete indokolásában a felperes által sérelmezett közlések sorrendjét követve kifejtette: a művész halálát követően megjelent, mások mellett a felperestől származó közlésekkel kapcsolatban az alperesi jogelőd erőteljes kritikát fogalmazott meg, mert azon az állásponton volt, hogy a művész halála után művészetének méltatása az elsődleges, egyebekben a közlés nem kizárólag a felperesre vonatkozik, így e tekintetben az elsőfokú bíróság jogsértést nem állapított meg.

A művész temetésével kapcsolatban utalt a korábbi esztergomi érseknek a felpereshez írott levelében foglaltakra, mely szerint a temetés nem volt idegen a katolikus hittől. Figyelemmel volt a felperes által csatolt „summorum pontificum” kezdetű, ... pápától származó levélre is, amely az ilyen típusú misézéssel kapcsolatban kifejti, hogy az nem tilalmazott a katolikus egyház szertartásaiban. Ezen bizonyítékokból vonta le az elsőfokú bíróság azt a következtetést, miszerint az alperes valótlanul állította, hogy a felperes a néhait hitétől idegen szertartás szerint temettette el, és ezzel kegyeletsértést valósított meg.

Utalt arra: az utolsó kenet feladásáról a bíróság nem győződhetett meg teljes bizonyossággal, ezzel kapcsolatban csak a felperes állítása állt rendelkezésre. Az is megállapítható volt a bizonyítási eljárás adataiból kitűnően, a felperesnek volt valamilyen eszmei vonzalma a katolikus egyház lényegi tanításaitól eltérő vallási irányzathoz, ilyen körülmények között a felperes hozzáállását eretneknek titulálni, a véleménynyilvánítás körébe tartozik, akkor is, ha ezen kérdésekben téves volt az alperes álláspontja, az általa alkalmazott szóhasználat nem volt indokolatlanul sértő vagy bántó. Mindezek alapján az elsőfokú bíróság szükségtelennek találta az eszmerendszerekkel kapcsolatos tanúbizonyítási indítványt.

Az orvosi iratok alapján tényként kezelte az elsőfokú bíróság, hogy ...nek kora és egészségi állapota miatt szigorú diétát kellett folytatnia. A tanúvallomások azt is alátámasztották, hogy otthoni körülmények között a művész a könnyű öltözködést kedvelte, amely - kívülálló számára - elhanyagolt benyomást is kelthetett. Köztudomású tényként vette figyelembe, hogy az idős korral együtt járó egészségi problémákat, a diétát a művész rosszul tűrte. Mindazonáltal az alperesi jogelőd a diétával kapcsolatban nem állított valótlan, az azzal kapcsolatos szövegkörnyezet sem tüntette fel hamis színben a felperest. Nem állított valótlan az alperesi jogelőd az öltözködési szokásokkal kapcsolatban sem, azonban az a felperesre utaló végkövetkeztetés, hogy a művész öltözködése a gondoskodás hiányát mutatta, valótlan tartalmú, ezért az ezzel kapcsolatos jogsértést a bíróság megállapította.

A helybéli mesterember lopással gyanúsítását a tanúvallomásra és az érintett személy hozzátartozójának írásbeli nyilatkozatára figyelemmel az elsőfokú bíróság nem tekintette valótlanoknak.

Az alperesi jogelőd ...-háznál tett látogatása kapcsán írottakat logikai következtetések szerint, a történéseket a rész- és az egész viszonyában vizsgálva az elsőfokú bíróság ugyancsak nem találta valótlanoknak.

Állásfoglalása szerint nem volt valótlan az a közlés sem, hogy a felperes örködött azon, a művész lakhelye ne legyen megközelíthető. E vonatkozásban az elsőfokú bíróság a művész testvére nyilatkozatában és a felpereshez írott levelében foglaltakat is figyelembe vette. Nem tulajdonított perdöntő jelleget a felperes által csatolt riportfilmnek, tekintve, hogy az csupán egyetlen esetet jelent. Az eretnek vallás meghonosításával kapcsolatban az elsőfokú bíróság a korábban kifejtettekre utalt.

A házaséletre vonatkozó közléseket a tanúvallomások alapján valónak fogadta el, figyelemmel arra is, hogy az alperesi jogelőd könyvében a művész e váratlan közlése oldásáról is írt.

A művész alkoholfogyasztási szokásaival, esetleges alkoholbetegségével kapcsolatban rendelkezésre álló orvosi dokumentációt az elsőfokú bíróság megfelelőnek tartotta az orvosi eltiltás és annak okai alátámasztására. Utalt arra: vérmérsékleténél fogva a művész személye elleni támadásként élhette meg ezt az orvosi rendelőnyit, azonban az alperesi jogelőd által írottak azt a hamis és sértő látszatot keltik, hogy a felperes alap nélkül működött közre a művész alkoholistává minősítésében. Mindezek alapján, a keresetet részben találva megalapozottnak, az elsőfokú bíróság a személyiségi jogsértést - a sértőnek talált kijelentések vonatkozásában - megállapította, és a felperes által megfogalmazott, általános jellegű közlemény keretei között kötelezte elégtétel adására az alperesi jogelődöt egy szakmai lapban, amely közel azonos példányszámú, mint az általa kiadott könyv, ezáltal azonos nyilvánossági kört biztosít az elégtételnek.

A levéltitok megsértését az elsőfokú bíróság nem látta megvalósulni. Utalt arra, kizárólag a szerző jogosult döntenie a más általi megismerés lehetőségéről, és a művész testvére kifejezetten hozzájárult a levél megjelentetéséhez. Az alperes által kihallgatni indítványozott tanúk csak általános tartalmú nyilatkozatokat tudtak volna tenni, ezért kihallgatásukat mellőzte, ugyanígy a művész testvérének tanúkénti kihallgatását, mivel a felperes maga is állította, hogy a tanúval nem állnak felhőtlenül jó kapcsolatban.

A keresetben sérelmezett közlések súlya és azok száma alapján az elsőfokú bíróság a pernyertesség-pervesztesség arányát azonosnak tekintette, ezért a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte a feleket a költségek viselésére, és a kereseti illeték megfizetésére.

Az elsőfokú bíróság ítélete ellen, annak megváltoztatását és a kereset teljes elutasítását kérve az alperesi jogelőd fellebbezett. Utalt arra: a fellebbezéssel támadott ítéleti megállapítások tény- és iratellenesek, az ítélet indokolásában egymásnak ellentmondó megállapítások találhatók. A művész temetési szertartásával kapcsolatban utalt az elsőfokú eljárásban kihallgatott tanúk vallomására, álláspontja szerint azok alapján bizonyítottnak tekinthető, hogy a színész idegenkedett a felesége által követett vallás gyakorlásától és nehezményezte, hogy a szertartásokon részt kell vennie. Utalt a pápai tanács általa csatolt levelére, amely a ... Papi Társasággal kapcsolatban rögzíti, hogy a társaság papjai által bemutatott szentmisék ugyan érvényesek, de nem megengedettek, vagyis ellentétesek az egyházi törvényekkel. Érvelése szerint mindezek alátámasztják, hogy a művész temetése nem a hivatalos katolikus liturgia szerint történt, azaz megállapításai valós tényeken nyugszanak, a jogsértés megállapításának alapja nincs. Ugyancsak való tény, hogy a művész nem kapta meg az utolsó kenetet, ebben a körben a meglévő bizonyítékok mellett a ...i plébános tanúkénti kihallgatását is indítványozta, ezt azonban az elsőfokú bíróság mellőzte. Utalt arra: az elsőfokú bíróság ítéletének indokolása szerint is megállapítható, hogy a felperesnek volt valamiféle eszmei vonzódása a katolikus egyházétól eltérő tanítások irányába, ez a megállapítás azonban az elsőfokú ítélet rendelkező része és annak indokolása között súlyos ellentmondást eredményez, mert az indokolásban tett megállapítás tükrében alaptalan a rendelkező részben megállapított jóhírnév sértés.

A személyes gondoskodás hiányára vonatkozó hamis látszatkeltés álláspontja szerint az elsőfokú bíróság kiterjesztő értelmezésének a következménye. Érvelése szerint az általa írottak kifejezetten a művész öltözködési szokásaira vonatkoztak, azt a személyes gondoskodás teljes hiányaként értelmezni túlzó megállapítás, nem beszélve arról, hogy a ruházatra vonatkozó alperesi közlés a véleménynyilvánítás körébe tartozik, és nem volt valótlan.

Az alkoholfogyasztással és alkoholbeteggé minősítésével kapcsolatos bizonyítékok ugyancsak az alperesi közlés valóságát támasztják alá: a kihallgatott tanúk nem

észlelték a művész túlzott alkoholfogyasztását. A felperes által csatolt orvosi iratok pusztán azt támasztják alá, hogy az orvos mérsékelt alkoholfogyasztást javasolt.

Sérelmezte a perköltség viselésére vonatkozó rendelkezéseket is, tekintve, hogy az elsőfokú bíróság a sérelmezett tíz közlésből mindössze három esetben találta megalapozottnak a keresetet.

A felperes csatlakozó fellebbezésében a keresetének teljes egészében helyt adó döntés hozatalát kérte. A „...” magazinban megjelentekkel kapcsolatban kifejtette: e cikk a felperes ... halála előtt írott könyvéből közölt részleteket tartalmazott, így ezen közléseket a művész halála utáni keletkezésűnek állítani valótlan, és egyértelműen a felperes negatív színben való feltüntetését célozza, amely a kritika fogalmi keretein kívül esik. Az alperesi jogelőd a vitatott sorok második mondatában kizárólag a felperesre vonatkoztatta az állításait. Az utolsó kenet feladásával kapcsolatban utalt arra: az elsőfokú eljárásban az utolsó kenetet feladó egyházi személyt megnevezte, írásbeli nyilatkozatát csatolta, hozzátéve, ebben nem teljesen bizonyos, a nyilatkozatot csatlakozó fellebbezéséhez csatolta.

Az az alperesi állítás, hogy a ... Papi Közösség a katolikus egyház lényegi tanításaitól eltérő irányzatot képvisel, nem állja meg a helyét. A közösség a ... Egyházon belül helyezkedik el, csupán pontos jogi helyzete nem tisztázott. Valótlan, hogy a közösség tagjai nem ismerik el a pápát, illetve a magyar papságot. Utalt arra: a ... Plébánia plébánosa is részt vett a gyászszertartás celebrálásában; fegyelmit vonna maga után, ha a hivatalos egyház tagja nem valódi papokkal celebrálna együtt. A felperes nem tagja a közösségnek, csupán részt vett az általuk tartott miséken. Kifejtette: a személyiségi jogsértés megállapításánál az érintett személy helyzetét is vizsgálni kell, a felperes esetében azt, hogy közismerten hívő katolikus, akinek két, jelenleg is forgalomban lévő katolikus témájú könyve jelent meg. Ennek tükrében rá nézve mélyen sértő kijelentés, hogy az általa gyakorolt vallás eretnek, ez a közlés nem tartozhat a véleménynyilvánítás körébe, az objektíve alkalmas a felperes társadalmi, katolikus közösségen belüli megítélésének megváltoztatására. Hivatkozott a Legfelsőbb Bíróság 2010. évi 294. szám alatt közzétett eseti döntésére.

A helybéli mesteremberrel kapcsolatos vádat illetően az alperesi jogelőd volt házastársa, ... tanú vallomását nem tartotta elfogulatlannak, állította: az illető szakemberrel vitája csak a kivitelezési késedelem tekintetében volt.

A felperesi tanyán ...cel számos riport és újságcikk készült, sőt az alperesi jogelőd által említett riporter is több alkalommal járt ott. Ennek ellenére ítélte úgy az elsőfokú bíróság, hogy a felperes által csatolt riportfilm csak egy, ugyanakkor bizonyítás nélkül elfogadta az alperes által említett, az alperesi ingatlanban készült riport létezését, holott az sosem jelent meg.

... ... a temetési szertartáson részt vett. A felperes és a család közötti rossz viszony egyetlen oka az volt, hogy ...et arra kívánták rávenni, költözzön hozzájuk. Ezek a

viták a művészt nagyon megviselték, emiatt a ...i Kórház idegosztályán többször kezelték. ... egyebekben szabadon a családjához költözhetett volna, tekintettel arra, hogy a házasságuk utolsó hét évét kivéve a felperessel nem éltek egy lakásban.

A házaséltre vonatkozó megjegyzés álláspontja szerint valóságtartalmára tekintet nélkül sérti a személyiségi jogot. A Legfelsőbb Bíróság 2004. évi 103. számon közzétett eseti döntésére hivatkozott, mely szerint a szexuális viselkedés a magántitok körébe tartozik, az erre vonatkozó közlések önmagukban sértik a személyiségi jogokat. Mindezek alapján ez a közlés a felperes magántitokhoz való jogát, annak valótlansága okán pedig a felperes jóhírnevét sérti.

A csatlakozó fellebbezéshez fűzött kiegészítésében a felperes kifejtette: keresetében nem ... levelének közlését, hanem a könyv 120. oldalán a felperes által írt levél engedély nélküli közlését sérelmezte. Hangsúlyozta: az alperesi jogelőd nem egyszerűen valótlanságokat, hanem féligazságokat közölt a könyvében, melynek célja a felperes gyalázása volt, ezt az is bizonyítja, hogy íróként olyanokat választott, akik a felperessel rossz viszonyban voltak, részint, mert a művész szeretői voltak, másrészt mert a szeretők baráti köréhez tartoztak. Álláspontja szerint az alperesi jogelődnek akkor is tartani kell magát az igazsághoz, ha szubjektív véleményt közöl, ha azonban a művész szavait közli, akkor a riportalany beleegyezését köteles beszerezni. Ilyen beleegyezése a könyv megjelentetéséhez az alperesi jogelődnek nem volt, de mivel célozgatott arra, hogy könyvet ír róla, ... nyilatkozatban rögzítette, hogy arra senkinek nem adott és soha nem is fog engedélyt adni. Utalt arra, ezt a nyilatkozatot az elsőfokú eljárásban csatolta, egy példányát fellebbezéséhez is mellékelte. Kifejtette: az alperesi jogelőd azzal, hogy a művészt magatehetetlen, pipogya embernek állította be, maga gyalázta meg őt. A ... magazinban megjelentek a felperes által írt, a művész életében megjelent könyvből valók, melyre a magazin már korábban szerződést kötött a felperessel. Utalt arra: házastársáról mindig a legnagyobb csodálattal és elismeréssel nyilatkozik.

Előadta, hogy az alperes által csatolt, a pápai titkár által jegyzett, a papi társaság és a katolikus egyház viszonyára vonatkozó levelet csak azért nem kifogásolta, mert arra kellett volna rámutatnia, hogy egy katolikus pap hazudik. Egyebekben a levelet a szerzőjeként feltüntetett pap egy élő televíziós adásban nem ismerte el sajátjának. A közösség és a katolikus egyház közötti, jogi és nem tanbéli problémákat eldöntő tárgyalások eredményét szeptemberben hozzák nyilvánosságra. A diétával kapcsolatban az a valótlán közlés, hogy a felperes a férjének visszataszító dolgot adott enni, a felperest negatív színben tüntette fel.

Az alperesi jogelőd látogatásával kapcsolatban utalt arra: az alperesi jogelődöt nem hívhatta át, ehhez szükséges eszköz nem állt rendelkezésre. A felperes nem a kertkapuban volt az alperesi jogelőd érkezésekor, hanem a konyhakertben dolgozott, a kutyák ki-be jártak. Az alperesi jogelőd és felesége gyalog érkezett, a felperes a kutyákat nem uszította, nem is vette észre, hogy valaki közeledett és valóban nevetett, amit azonnal meg is magyarázott az alperesi jogelődnek. A

legnagyobb kutyát a művész házőrzésre vette, de arra - egészen addig - egyik kutya sem volt hajlandó. Az alperes érkezése volt az első eset, hogy a házőrzésre vett kutyák úgy is viselkedtek, és ennek a felperes örült. Megjegyezte, hogy a kutyák egyike sem lett volna képes bántani senkit, részben koruk, részben fajtájuk miatt. Egyebekben az alperesi jogelőd sosem járt a ... tanyán, kívül állt meg a feleségével, ezért is valótlán, hogy őt a felperes kiűzni szándékozott volna.

A ... tanya a házaspár állandó lakóhelyéül szolgált, míg az alperesi ingatlan vendéglátás céljára létesült, ezért - esetleges betöréstől tartva a felperes valóban örült, ha oda és nem hozzájuk vonultak az újságírók. Ennek ellenére a ... tanyán számtalan riport készült, nem csak az, amit a felperes a bíróság részére csatolt.

Előadta, hogy házaseletre vonatkozó közlés valótlán, jóézésű ember - ha nem áll alkohol hatása alatt - ilyen kijelentést idegenek előtt nem tesz. Ha igaz is lett volna a közlés, akkor is elfogadhatatlan annak nyilvánosságra hozatala. Vitatta az e tárgyban nyilatkozó tanúk elfogulatlanságát. Köztudomású volt, hogy ...nek utolsó éveiben alkoholproblémái voltak. Állandó kísérője, ... több alkalommal felhívta az alperes figyelmét erre a problémára, és mivel az alperesi jogelőd ennek ellenére nem hagyta abba a művész itatását, vele több alkalommal szóváltásba keveredett, ezért is érthetetlen, hogy az elsőfokú bíróság nem hallgatta ki tanúként ...t, mint ahogy a felperes egyetlen tanúját sem. Hangsúlyozta: az alperesi jogelőd a művészt állandóan itatta, egyszerre több fajta alkohollal, ennek következtében az alkohol hatása alatt a művész azt mesélt neki, amit hallani akart.

Sérelmezte, hogy ... írásbeli nyilatkozatát az elsőfokú bíróság ítélete teljes egészében figyelmen kívül hagyta, csakúgy, mint a felperes által írott levél közlését, jöllehet a felperes azt kifogásolta. Sérelmezte, hogy az alperes tanúi közül többeket beidézték, míg a felperes által bejelentettek közül senkit. Hangsúlyozta, a könyv nem csak a felperes jó hírét és személyiségi jogait, de elsősorban férje emlékét sérti súlyosan, hiszen magatehetetlen vénemberként állítja őt be, amilyen sohasem volt. A nyilvános bocsánatkérésen kívül a könyv még megmaradt példányainak bezúzását, megsemmisítését, valamint a könyvesboltokból való visszahívását is kérte.

Az alperesi jogelőd a fellebbezési eljárás folyamán elhalálozott, a Fővárosi Ítéltábla ezért 2.Pf.21.993/2009/5. számú végzésével az elsőfokú bíróság ítéletét hatályon kívül helyezte. A felperes fellebbezése alapján eljáró Legfelsőbb Bíróság a Fővárosi Ítéltábla végzését megváltoztatta, a per megszüntetését és az elsőfokú bíróság ítéletének hatályon kívül helyezését mellőzte, és az eljárás félbeszakadását állapította meg.

A fellebbezési eljárás a hagyaték átadása és a jogutódok perbevonása után folytatódó eljárásban az alperesi jogutód I-II. rendű alperesek a fellebbezést fenntartották.

Az I-II. rendű alperesek fellebbezése alaptalan, a felperes csatlakozó fellebbezése a következők szerint részben alapos.

Az elsőfokú bíróság tényállást a szükséges mértékben feltárta, a Fővárosi Ítélőtábla arra alapított érdemi döntésével túlnyomórészt egyetértett.

A Ptk. 75. § (1) bekezdése értelmében a személyhez fűződő jogokat mindenki köteles tiszteletben tartani. E jogok a törvény védelme alatt állnak.

A Ptk. 78. § (1) bekezdése alapján a személyhez fűződő jogok védelme kiterjed a jóhírnév védelmére is. A (2) bekezdés szerint a jóhírnév sérelmét jelenti különösen, ha valaki más személyre vonatkozó, azt sértő, valótlan tényt állít, híresztel, vagy való tényt hamis színben tüntet fel.

Az alperesi fellebbezéssel kapcsolatban a Fővárosi Ítélőtábla rámutat: a jogsértést megállapító elsőfokú bírósági ítéleti rendelkezések megváltoztatására nem volt mód, az elsőfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat az általa megállapított jogsértések tekintetében helytállóan értékelte, ítéleti döntését e tekintetben a helyesen felhívott jogszabályok helytálló alkalmazásával hozta meg.

A felperes csatlakozó fellebbezésével kapcsolatban a Fővárosi Ítélőtábla a következőket emeli ki: a betegek szentsége, az „utolsó kenet” elmaradásával kapcsolatos közlés - különös tekintettel a felperes és a néhai katolikus valláshoz való kötődésére - sérti a felperest, azt a látszatot kelti, hogy nem biztosította házastársa részére ezt a szentséget. A felperes a szentséget kiszolgáltató pap személyét az elsőfokú eljárásban megnevezte, írásbeli nyilatkozatának csatolására azonban csak a fellebbezési eljárásban került sor. Figyelemmel azonban arra, hogy a sérelmezett közlés valóságának bizonyítása az alperest terhelte, ennek nem volt jelentősége. Az a körülmény, hogy a helyi plébánostól ... nem kapta meg az utolsó kenetet, nem bizonyítja, hogy arra egyáltalán nem került sor, a bizonyítottság hiányát a Fővárosi Ítélőtábla az alperes terhére értékelve a jogsértést megállapította.

A házaséltre vonatkozó közlés - valóságtartalmától függetlenül - akkor is sérti a magántitokhoz fűződő személyiségi jogot, ha azt a felperes az elsőfokú eljárásban konkrét jogszabályi hivatkozásként nem jelölte meg. A kereseti kérelemben előadottak - tartalmuk szerint - e jogszabályhely keretei közé illenek, a Fővárosi Ítélőtábla ezért a jogsértést e vonatkozásban is megállapította.

A felperes által sérelmezett további kijelentések jogsértő jellegét - az elsőfokú bíróság ítéletében foglaltakkal egyezően - a Fővárosi Ítélőtábla sem tartotta megállapíthatónak a következők szerint:

A „...” magazin cikke valóban ... halála után jelent meg, így a közlés tényszerűen annak ellenére valós, hogy az annak alapjául szolgáló könyv még a művész életében megjelent, személyiségi jogot ez a kijelentés ezért nem sért.

Helytállóan tekintette véleménynek az elsőfokú bíróság a felperes vallási kötődését „eretnek”-nek minősítő közlést. Az Alkotmánybíróság több határozatában foglalkozott a véleménynyilvánítás szabadságához fűződő alkotmányos alapjoggal, kifejtette: az akkor is oltalmat élvez, ha túlzó vagy téves kiinduláson alapul. Adott esetben maga a felperes is előadta, hogy a vallási tételekkel kapcsolatban az érintett papi közösség által képviselt irányzat a katolikus egyházat is foglalkoztatja, külön pápai bizottság folytat ezzel kapcsolatban tárgyalásokat. Mindezek alapján a vallási kérdésekben elmélyült ismeretekkel nem rendelkező alperesi jogelőd véleménye olyan túlzást sem tartalmaz, amelyre tekintettel a jogsértés megállapítására kerülhetne sor.

A helybéli mesterember lopással gyanúsításával kapcsolatos bizonyítékokat, így a tanúvallomást és a hozzátartozó írásbeli nyilatkozatát helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság, döntésének megváltoztatására nem volt mód.

A kutyák uszításával kapcsolatban írottak vonatkozásában nem lehetett eltekinteni attól, hogy az események lényeges mozzanatait, azt, hogy a kutyák támadtak - „kutya módra viselkedtek” és ezt a felperes derűsen nyugtázta, mind a felperes, mind az alperesi jogelőd egyezően adták elő. Eltérés közöttük a történetek szubjektív megélésében, értékelésében mutatkozott: az eseményeket az alperesi jogelőd a kutyák általi, a felperes tetszésével találkozó fenyegetettségként élte meg. A szerző szubjektív vélekedése a valós történésektől nem rugaszkodott el, azzal kapcsolatos saját élményét írta meg, ezért nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor ezzel kapcsolatos jogsértés megállapítására nem látott módot.

A művész „örzésével” kapcsolatban rendelkezésre álló adatokat ugyancsak helytállóan értékelte az elsőfokú bíróság: a felperes is előadta, hogy bár náluk is készültek felvételek, különböző okokból örült, ha az újságírók mégis az alperesi tanyán készítettek riportot a művésszel. Ezt a helyzetet az alperesi jogelőd szubjektíve, a valós helyzettel nem teljesen ellentétesen értékelte úgy, hogy a felperes elzárni igyekszik ...et a nyilvánosság elől, véleménye személyiségi jogot nem sért.

A levéltitok sértés vonatkozásában a felperes csak a fellebbezési eljárás során tett személyes nyilatkozatában hivatkozott az általa írott levél közlésével kapcsolatos jogsértésre, az elsőfokú eljárás tárgya azonban - a kereset szerint - a művész testvérének a felpereshez írott levele volt. A kereseti kérelem ilyen jellegű módosítása a fellebbezési eljárásban a Pp.

235. §-ában foglalt tiltó rendelkezés miatt nem lehetséges, míg a ... Ottó levelének közlésével kapcsolatos tényeket az elsőfokú bíróság helytállóan értékelte, döntése a peradatoknak és a jogszabályoknak megfelelt.

Ugyancsak a fellebbezési eljárásban benyújtott felperesi beadvány része volt a könyv meglévő példányainak a könyvesboltokból, illetve könyvtárakból való eltávolítására, bezúzására irányuló kérelem. Tekintve, hogy az elsőfokú eljárásban

ilyen kérelmet a felperes nem terjesztett elő, kérelmét a fellebbezési eljárásban az előzőekben kifejtettek szerint figyelembe venni nem lehetett.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét az előzőeknek megfelelően - a csatlakozó fellebbezésben foglaltaknak részben helyt adva - a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta, míg azt meghaladóan - utalva helyes indokaira - helybenhagyta. Az elsőfokú bíróság ítéletének jogsértést megállapító rendelkezései mindazonáltal az alperesi jogutódlás következtében, a Legfelsőbb Bíróság határozatában foglaltakra is figyelemmel pontosításra szorultak, a Fővárosi Ítéltábla ennek megfelelően pontosította az elsőfokú bíróság ítéletének jogsértést megállapító rendelkezését és az elégtétel szövegét, valamint az I-II. rendű alperesek kereseti illeték fizetési kötelezettségének módját.

Az I-II. rendű alperesek fellebbezése nem vezetett eredményre, míg a felperes csatlakozó fellebbezése kisebb részben alaposnak bizonyult, a Fővárosi Ítéltábla ezért a fellebbezési eljárásban a Pp. 239. §-án keresztül érvényesülő Pp. 81. § (1) bekezdése értelmében a nagyobb arányú alperesi pervesztességre figyelemmel kötelezte az I. és II. rendű alpereseket a felperes jogi képviseletével felmerült, a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdéseiben foglaltak szerint, a végzett munkával arányosan, a 4/A. § alapján az áfára is figyelemmel meghatározott ügyvédi munkadíjból álló fellebbezési eljárási költség megfizetésére, míg a tárgyi illetékfeljegyzési jogra tekintettel le nem rótt, az Itv. 39. § (3) bekezdés c) pontja szerinti fellebbezési és csatlakozó fellebbezési eljárási illetéket a peres felek a pernyertesség-pervesztesség arányában kötelesek megfizetni a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése, valamint a 15. § (1) és (3) bekezdésében foglaltak értelmében felhívásra az állam javára.

Budapest, 2011. szeptember 28.

Dr. Sággy Mária s. k.
a tanács elnöke

Dr. Varga Edit s. k.
előadó bíró

Dr. Kincses Attila s. k.
bíró